

РЕШЕНИЕ

№ 445

гр. Бургас, 02.11.2021 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

ОКРЪЖЕН СЪД – БУРГАС, I ВЪЗЗИВЕН ГРАЖДАНСКИ СЪСТАВ,
в публично заседание на шести октомври през две хиляди двадесет и първа
година в следния състав:

Председател: Мариана Г. Карастанчева

Членове: Пламена К. Георгиева Върбанова
Кристиян Ант. Попов

при участието на секретаря Ани Р. Цветанова
като разгледа докладваното от Кристиян Ант. Попов Въззивно гражданско
дело № 20212100501076 по описа за 2021 година

и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл. 258 и сл. ГПК.

Образувано е по постъпила въззивна жалба от З.Т.А. с ЛН *****,
против Решение № 260507/23.03.2021 г. по гр. д. № 3187/2020 г. по описа на
Районен съд Бургас, с което съдът е отхвърлил изцяло предявените от
въззивника обективно съединени иски с правна квалификация чл. 49 вр. с
чл. 45 ЗЗД и чл. 86 ЗЗД срещу „Бивол“ ЕООД, ЕИК 200857365 за заплащане
на сумата в размер на 15 000 лв. – представляващи обезщетение за
претърпените от него неимуществени вреди, причинени в резултат на
разпространяване в публичното пространство чрез статия, публикувана на
24.01.2019 г. на позорни обстоятелства, ведно със законната лихва от датата
на увреждането до окончателно изплащане на сумата. Със същото решение
съдът е осъдил ищеца З.Т.А. да заплати на „Бивол“ ЕООД сумата от 1130 лв.
разноски по делото.

Във въззивната жалба първоинстанционното решение се оспорва като
неправилно и необосновано. Твърди се, че писмените доказателства
представени от ищеца, а именно Справка от Полицейски регистър от
Полицейско управление, Удостоверение за липса на публични задължения и
глоби издадени съобразно шведското законодателство, не са обсъдени в
крайния акт на съда, а опровергават изцяло твърденията на автора на
процесната статия за налична съдимост и неплатени глоби в Кралство
Швеция по отношение на ищецът А.. Посочва се, че първоинстанционният

съд е основал решението си само въз основа на един документ представен от ответната страна именуван като „извадка, направена в публичните шведски регистри за съдимост“, който е представен в първото по делото съдебно заседание без да се посочва причина, защо не е представен с отговора на исковата молба, поради което било налице нарушение на правилата за процесуална преклузия според разпоредбата на чл. 131, ал. 3, чл. 143, ал. 2 и чл. 147 т. 1 ГПК, тъй като първоинстанционният съд е бил длъжен да не допуска и приема това писмено доказателствено средство. Оспорва се заключението на първоинстанционния съд, че журналистическото разследване е извършено професионално и добросъвестно от автора на статията, тъй като направените в нея квалификации по отношение на А. – „разследван за убийство“, „престъпник“, „опасен криминално проявен“, „крадец“ са изрази насочени в негативен смисъл към ищеца и от гледна точка на общоприетите морални разбирания предизвикват еднозначна отрицателна оценка в обществото и били напълно оборени като неверни с представените от ищеца доказателства. По отношение на квалификациите „измамник“, „терорист“ и „джихадист“, които първоинстанционният съд е приел, че не се отнасят за ищеца, се обосновава, че от контекста на статията не може да се направи такова разграничение. Аргументира се, че твърдението в процесната статия, че А. има нисък успех в основаното училище е неверен и обратното не било доказано пред първоинстанционния съд. Твърди се, че в публикацията А. именно е посочен като отговорен за незаконното записване на него и сънародниците му в Медицинския университет, което било квалификацията изрично отнасяща се за ищеца и имаща негативен и опозоряващ характер. Твърди се, че противоправния характер на деянието е доказан и с публикуването на статията са нарушени нормите на чл. 39 от Конституцията на Република България, чл. 8 и чл. 10, ал. 2 ЕКПЧ. Също така с публикуването на статията били нарушени правилата за защита на личните данни. Счита, че исковете са доказани и моли за тяхното уважаване в пълен размер. Жалбоподателят моли решението да бъде отменено, а предявените искове уважени в цялост. Претендират се разноски и за двете инстанции.

В срока по чл.263 ал.1 от е постъпил отговор на въззивната жалба от „Бивол“ ЕООД. С отговора се оспорва изцяло въззивната жалба като неоснователна и се иска потвърждаване на първоинстанционното решение, като правилно и обосновано. Изложени са съображения, че не са нарушени процесуалните правила при допускането, проверката и оценката на доказателствата. Аргументира се, че не било налице нарушение на ранната процесуална преклузия, тъй като въззивникът не бил съобразил текста на чл. 146, ал. 3 ГПК и ищецът имал възможност да представи доказателствата в първото по делото заседание. Също така в хода на цялото първоинстанционно производство не било направено възражение от страна на ищеца за преклудиране на това процесуално право. Въззиваемият счита, че съдът правилно е възприел и тълкувал фактите като е приел, че квалификациите „престъпник“, „опасен криминално проявен“, „крадец“ или „криминално проявен“ действително не са направени в съдържанието на публикацията по отношение на А., а цялата статия отнасяйки се за група от хора, не може да се

възприема в негативен план за едно от лицата в групата, имайки предвид, че тя не е персонализирана лично за него. Посочването на името му в статията наред с факти и коментари за други лица не означавало, че тя била насочена към неговото персонално дискредитиране. Според въззиваемият А. сам приписвал за себе си негативните квалификации, което се дължало на изкривен прочит. Твърди, че първостепенният съд е обсъдил процесната статия в цялост, като е направил разграничение между твърдения, оценки и факти, което правило подходът на съда обективен. Счита, че понесените от ищеца вреди са били преувеличени и недоказани, тъй като свидетелят състудент на ищеца не бил от Швеция и не познавал средата на А., като при разпита изразявал собственото си отношение към статията. Въззиваемият моли решението да бъде потвърдено в цялост. Претендират се разноски.

Въззивната жалба е допустима, подадена в законовия срок и отговарящи на изискванията на чл. 260-261 ГПК.

При служебната проверка по чл. 269 ГПК, въззивният съд констатира, че обжалваното решение е валидно и допустимо, поради което жалбата следва да бъде разгледана по същество.

Съдът като прецени доводите на страните, прие следното:

Производството е образувано по искова молба на З.Т.А., срещу „Бивол” ЕООД, ЕИК 200857365, със седалище и адрес на управление: гр. Бургас, ул. Цар Симеон I № 56, ет. 4, ап. 10, за осъждане на ответника да заплати на ищеца сумата от 15000 лева, представляващи обезщетение за претърпените от него неимуществени вреди, причинени в резултат на разпространяване в публичното пространство чрез статия, публикувана на 24.01.2019 г., на позорни обстоятелства, подробно описани в исковата молба, ведно със законната лихва за забавено плащане върху главницата, считано от публикуване на статията до окончателното изплащане.

Сочи се, че ответникът притежава домейна www.bivol.bg, и е възложил на сайт за разследваща журналистика публикуване на материали в него. На 24.01.2019 г. е публикувана статия в сайта със заглавие: „Шведи с криминално минало учат медицина у нас без дипломи“, подписана от А.Ч., като в нея е цитирано името на ищеца, изложени са уронващи престижа му обстоятелства, което е предизвикало у него стрес, страх, несигурност, влошило е психическата му устойчивост.

Ответникът чрез процесуален представител е оспорил изцяло по основание и размер предявените искове, за което е изложил подробни съображения. Посочил е, че „Бивол“ ЕООД не е легитимиран ответник по иска. Освен това изнесените в статията обстоятелства са проверена информация, като са спазени добрите етични стандарти на журналистиката.

За да се произнесе по основателността на въззивната жалбата, настоящият съдебен състав обсъди данните по делото, във връзка с доводите на страните, при което приема от фактическа и правна страна следното:

Правилни са фактическите изводи на първоинстанционния съд затова, че в статия в сайта www.bivol.bg, публикувана на 24.01.2019 г., с автор А.Ч. и заглавие: „Шведи с криминално минало учат медицина у нас без дипломи” е

посочено, че „в Медицински университет се обучават за доктори, зъболекари и фармацевти криминално проявени шведски граждани с блискоизточен произход, които са записани със съмнителни документи за завършено средно образование”. След общо обсъждане на студентите, посочване на техните имена и произход е публикувана снимка на всеки от тях, включително на А.. Посочено е, че „неговото криминално минало включва разследване за убийство през 2015 г., за което обаче той не е обвинен. Единствената му присъда от 2008 г. е за един месец затвор за кражба на кола. Посочено е още, че съдът го наказва с глоба върху доходите, за които не може да докаже, че са законни, и се счита, че са от криминален произход. В статията е посочено още, че именно З. е “зацепката” за другите “шведски студенти” от град Бурос, гравитиращи в същите криминални среди, които се записват по същото време и след него в Медицинския университет.”. Следва описание и на други студенти в Медицинския университет и начина, по който са записани като студенти. В статията е отразено също, че „общ знаменател за всички изброени дотук лица, които са с повече или по-малко тежко криминално минало, е и съмнителният им успех в средното училище.”.

Въззивният съд, като прецени събраните в процеса доказателства, поотделно и в тяхната съвкупност, намира, че фактическата обстановка по делото се установява такава, каквата е изложена в обжалваното решение. Районният съд е съобразил и анализирал всички относими и допустими доказателства, въз основа на които е достигнал до правилни изводи относно това какви релевантни за спора факти и обстоятелства се установяват с тях. Във въззивното производство не са ангажирани допустими доказателства, които да променят приетата и изяснена от първата инстанция фактическа обстановка, поради което настоящият съд я възприема изцяло и препраща към нея на основание чл. 272 ГПК, като не е необходимо да се преповтарят отново всички събрани пред районния съд доказателства.

Неоснователно е възражението на въззивната страна, че документ представен от ответната страна, именуван като „извадка, направена в публичните шведски регистри за съдимост“, не е допустимо да се приеме по делото, тъй като било нарушено правилото на чл. 131, ал. 3 ГПК и преклузията за представяне на писмени доказателства настъпвала с подаване на отговора на исковата молба. Първоинстанционния съд изрично е дал възможност на ответника да поясни твърденията си и да представи доказателства във връзка с поясненията направени както от него така и уточненията на ищеца направени в това първо съдебно заседание. Окончателна преклузия преди обявяването на доклада за окончателен не настъпва. Съобразно чл. 146, ал. 3 ГПК, както ищеца, така и ответника може да сочи доказателства във връзка с уточненията направени от другата страна и да сочи доказателства за факти които вече са заявени в исковата молба или отговора на исковата молба. Правото на ответника да представи писмени доказателства не се преклудира с изтичането на срока за отговор на исковата молба, ако доказателственото искане е заявено за първи път при разглеждането в открито съдебно заседание и ангажираното доказателство е за установяване на факти, от които ответникът извежда възражение, заявено в

отговора на исковата молба и уточнено от фактическа страна с оглед на доклада или на указанията на съда. Така приема и върховната съдебна инстанция в Решение № 163 от 17.01.2012 г. на ВКС по т. д. № 965/2010 г., I т. о.

Според чл. 49 ЗЗД този, който е възложил на друго лице някаква работа, отговаря за вредите, причинени от негово противоправно действие при или по повод изпълнението □. Възложителят на работата, при изпълнение на която е настъпило непозволеното увреждане, носи отговорност, която е безвиновна и има гаранционно обезпечителна функция и не произтича от вината на възложилия работата. Медията, като юридическо лице, носи отговорност по чл. 49 ЗЗД за вредите от публикации направени в нейни издания, като ответникът е допуснал те да бъдат разпространени, чрез действия на негови служители.

Ангажирането на отговорността на ответника по посочения ред изисква осъществяването на следния фактически състав: противоправно и виновно причинени вреди от действия на лица – служители на ответника, при или по повод извършване на възложена от ответника - юридическо лице работа и наличие на причинно - следствена връзка между действието и претърпените от ищеца неимуществени вреди.

Основният спорен въпрос в производството, пренесен и пред въззивният съд е дали употребените изрази в статиите разкриват признаците на противоправност, като основание за ангажиране на отговорността на ответника, както и ако има някакви твърдения в публикацията за извършени престъпления дали те почиват на обективни данни за това.

Във всеки конкретен случай съдът следва да прецени дали определена публикация, която е с негативно съдържание спрямо засегнатото лице, освен оценка и мнение по обществен въпрос свързан с това лице, обективира и твърдение за zlepоставящи го факти.

По отношение на журналистическото негативно мнение изразено в статията следва да отбележим, че съгласно разпоредбите на чл. 39, ал. 2, чл. 40, ал. 2 и чл. 41, ал. 2 от Конституцията на РБ, както и съгласно чл. 10, § 2 от Европейската конвенция за правата на човека свободата на словото не е абсолютна. Тя се разпростира до предели, преминаването на които засяга други конституционно защитени ценности каквито са личното достойнство, репутацията и неприкосновеността на личната сфера на гражданите. Свободата на изразяване на мнение, твърдение, оценка или на данни с негативен подтекст чрез печатно произведение е изключена. Съдът е длъжен да разграничи каква част от изнесеното съставлява твърдение за факт и каква - оценка, съответно дали фактите са неверни и позорни и дали оценките са в рамките на свободата на словото по чл. 39, ал. 1 от КРБ.

Прокламираната с чл. 40, ал. 1 от Конституцията на Република България (КРБ) свобода на печата и другите средства за масова информация е свързана с правото на личността и на социалната общност да бъдат информирани по представляващи интерес въпроси. В нейното съдържание, обаче, не се включва предоставена възможност за разпространяване на неверни данни, нито на данни с негативен подтекст, засягащи лични граждански и човешки

права. Въпросът за баланса на посочените конституционно защитени ценности (свободата на словото и доброто име на гражданите) се решава конкретно въз основа на обстоятелствата на всеки отделен случай. Издателят на печатно произведение носи отговорност за верността на изнесената информация, както и че тя е резултат на добросъвестно журналистическо разследване. Издателят, чрез своите длъжностни лица, определя характера и съдържанието на публикуваните материали и носи отговорност на основание чл. 49 ЗЗД в качеството на възложител на работата по съставяне, подбор и поместване на печатни материали (Р. № 404/13.07.2010 г. по гр. д. № 907/2009 г., ВКС, III г. о.).

В настоящия случай клеветническите твърдения – „измамник“, „терорист“, „опасен криминално проявен“, „джихадист“, не се установява да са направени спрямо ищеца в процесната публикация. Правилни са изводите на първостепенния съд, че тези обидни думи по съществото си няма как да засегнат ищеца, като не са насочени конкретно към него, а имат абстрактна форма по отношение на дадена категория лица.

Настоящата съдебна инстанция намира, че в процесната публикация се коментира цялостно група от шведски граждани, като по отношение на З.Т.А. има твърдения единствено, че срещу него е било провеждано разследване за убийство през 2015 г., за което обвинение не е имало. Т.е. макар да се твърди позорящ факт тук не е налице твърдение, че именно А. е извършител на престъпление. След това се посочва, че единствената му присъда от 2008 г. е за един месец затвор за кражба на кола и че съдът го наказва с глоба върху доходите, за които не може да докаже, че са законни и се счита, че са от криминален произход. За тези твърдения са представени писмени доказателствени средства, от които е може да се направи категоричен извод за истинността им. Цитирана е информация, публично оповестена в шведските регистри (видно от представените писмени доказателства – извадка от регистъра, препис от решения на шведски съд и свидетелските показания пред първата инстанция). Изнесените неблагоприятни за А. факти са опозоряващи, но те са проверени от автора на статията, преди да бъдат разпространени. Ето защо в случая са спазени добрите журналистически практики и изводът на първоинстанционния съд е правилен. Авторът на статията не е анализирал поведението на ищеца, нито му е приписал характеристики, които са неверни, не е правил оценка на фактите, а е изложил твърдения за факти, като е цитирал надеждни източници, от които се установява, че действително З.Т.А. е имал „криминално минало“.

Настоящия съдебен състав споделя изводите на Бургаския районен съд и препраща към мотивите на обжалваното решение и цитираната практика на ЕСПЧ относно това, че не е единственият начин да се подкрепи твърдението направено в журналистическо изследване, че някой е извършил престъпление, е да се докаже, че той е осъден за него. Също така са правилни изводите, че по отношение на определени твърдения З.Т.А. изрично е бил изключен от автора на статията, а именно за това, че е завършил средното си образование с нисък успех.

Правилен е изводът на първостепенния съд, че нормата на чл. 10, т. 1

КЗПЧОС прокламира свободата на изразяването на мнения, включително разпространяването на информация и идеи без намеса на държавните власти. В този текст е предвидена защита на журналистите при отразяване на въпроси от обществен интерес, при условие че действат добросъвестно, за да осигурят точна и надеждна информация в съответствие с журналистическата етика. В случая единствено възможен е изводът, че са спазени добрите журналистически практики – ползвани са източници от български правоохранителни органи, от шведски журналисти и от публични регистри в Швеция. Поради това не е противоправно поведението при изказани мнения с негативна оценка, пряко или косвено засягащи конкретно лице, когато името му се коментира или се предполага във връзка с обществен въпрос, свързан с негово занятие. Също така не може да се носи отговорност за верни фактически твърдения, макар да позорят адресата на публикацията, при положение че авторът е положил дължимата грижа преди публикуването на статията да провери достоверността им. В този смисъл са и решенията на ВКС цитирани от първоинстанционния съд.

Писмените доказателствени средства представени от ищеца не опровергават достоверността на представените документи от ответника, тъй като се отнасят за един много по-късен период – 2019 г., а не за периода, за който става въпрос в процесната статия. Дори и лицето да е реабилитирано по шведското законодателство, това не е правнорелевантен факт за настоящото производство, който да опровергава истинността на твърденията в журналистическото изследване.

Неоснователно е и възражението, че противоправността произтича от нарушаване на правилата за защита на личните данни. Разпространението, като действие по обработване, на личните данни, следва да се осъществява съобразно с разпоредбите на ЗЗЛД. В разпоредбата на чл. 4, ал. 2 от ЗЗЛД е предвидено, че обработването на лични данни е допустимо в случаите когато то се извършва за целите на журналистическата дейност, литературното или художественото изразяване, доколкото това обработване не нарушава правото на личен живот на лицето за което се отнасят данните. Действително в закона липсва легално определение на понятието журналистическа дейност, въпреки това в практиката се е наложило и се приема, че това е дейност, целяща да събере необходимата информация за случаите, които представляват обществен интерес, да провери нейната достоверност и да информира членовете на обществото за тях. Именно тази хипотеза е налице в настоящия случай, поради което няма нарушение на ЗЗЛД.

В настоящия казус се установи, че не е налице противоправно деяние извършено от журналисти в ответното дружество, поради което е безпредметно обсъждането на останалите предпоставки по отношение на иска с правна квалификация чл. 49 вр. с чл. 45 ЗЗД и същия се явява неоснователен. По тази причина и лихва за забава не е текла. Направените от страна на настоящата инстанция фактически и правни изводи съвпадат с тези, които е направил районния съд в атакуваното първоинстанционно решение. Бургаския окръжен съд намира, че въззивната жалба е неоснователна, а постановеното решение следва да бъде потвърдено.

С оглед изхода на спора, са налице предпоставките да бъдат присъдени направените от въззиваемата страна разноски в настоящото производство. Тя доказва заплащането на адвокатски хонорар в размер на 1100 лв., който следва да се възложи в тежест на въззивника.

Мотивиран от горното и на основание [чл. 271 от ГПК](#), Бургаският окръжен съд

РЕШИ:

ПОТВЪРЖДАВА Решение № 260507/23.03.2021 г. по гр. д. № 3187/2020 г. по описа на Районен съд Бургас, с което съдът е отхвърлил изцяло предявените от З.Т.А., роден на ***** г., ЛН *****, обективно съединени иски с правна квалификация чл. 49 вр. с чл. 45 ЗЗД и чл. 86 ЗЗД срещу „Бивол“ ЕООД, ЕИК 200857365 за заплащане на сумата в размер на 15 000 лв. – представляващи обезщетение за претърпените от него неимуществени вреди, причинени в резултат на разпространяване в публичното пространство чрез статия, публикувана на 24.01.2019 г. на позорни обстоятелства, ведно със законната лихва от датата на увреждането до окончателно изплащане на сумата.

ОСЪЖДА З.Т.А., роден на ***** г., ЛН ***** да заплати на „Бивол“ ЕООД, ЕИК 200857365, със седалище и адрес на управление: гр. Бургас, ул. Цар Симеон I № 56, ет. 4, ап. 10, сума в размер на 1100 лева (хиляда и сто лева) съдебно-деловодни разноски.

Решението подлежи на обжалване с касационна жалба пред Върховния касационен съд при предпоставките на чл. 280 от ГПК в едномесечен срок от връчването.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____